

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- จันทนา อึ้งชูศักดิ์ และคณะ. แนวโน้มการสูญเสียฟันของประชาชนไทย. รายงานการสัมมนา
ระดับชาติครั้งที่ 8 กองระดับวิชา สำนักงานปลัดกระทรวง, 2533
จากรวรรณ ตันกุลนันท์. สภาวะโรคฟันผุของเด็กนักเรียนอายุ 12 ปี ในโรงเรียนสังกัด
กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2538. วิทยาสารทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย ปีที่ 18 ฉบับที่ 3, 2538: 137.
- จากรวรรณ ตันกุลนันท์ และ ปิยวัฒน์ พันธุ์โกศล. ความสัมพันธ์ระหว่างสภาวะฟันผุกับพฤติ
กรรมการบริโภคอาหารว่าง และการดูแลอนามัยในช่องปากของนักเรียนชั้นประถม
ศึกษา ปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารทันตแพทยศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีที่ 19 ฉบับที่ 2, 2539.
- เจลา เพียรชอบ. การศึกษาการดูแลสุขภาพของตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาคพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- เจดจันทร์ศิริ โชติดีติก และ วิกุล วิศาลเสสธ. ความคิดเห็นของครูต่อโครงการส่งเสริมทันตสุขภาพ
ในโรงเรียนประถมศึกษา รายงานการวิจัยกองทันตสาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวง
สาธารณสุข, 2534.
- ชุตีมา ไตรรัตน์วรกุล และคณะ. อัตราผุ ถอน อุด ของเด็กอายุ 2-12 ปี ที่มารับการรักษาที่
คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่าง พ.ศ. 2513-2531.
วิทยาสารทันตแพทยศาสตร์ ปีที่ 41 ฉบับที่ 4, 2534: 186-193.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537.
- ต๋วย ยิ่งน้อย. การประมาณสถานภาพโรคฟันผุในเด็กนักเรียนประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร
วารสารสาธารณสุขศาสตร์ ปีที่ 18 ฉบับที่ 2, 2531: 127-142.
- ต๋วย ยิ่งน้อย. การประมาณสถานภาพโรคฟันผุในเด็กนักเรียนประถมศึกษาเขตชนบท. วารสาร
สาธารณสุขศาสตร์ ปีที่ 18 ฉบับที่ 1, 2531: 1-15.
- ต๋วย ยิ่งน้อย. ดัชนีประเมินสถานภาพสุขภาพช่องปาก. ภาควิชาระบาดวิทยา คณะสาธารณสุข
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, (ม.ป.ท., ม.ป.ป.)

- เต็มศรี ชำนิจารกิจ. สถิติประยุกต์ทางการแพทย์. พิมพ์ครั้งที่ 4 ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกัน และสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- ทินกร วงทิตดินถกร. สถิติวิจัย 1. พิมพ์ครั้งที่ 5 ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2536.
- บุษบา จิรกุลสมโชค. ประสิทธิผลของการใช้แรงสนับสนุนทางสังคมระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และนักเรียนกับพ่อแม่ที่มีต่อการปฏิบัติด้านทันตสุขภาพ. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาสุศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2529.
- ประคอง วรรณสุด. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2 ภาควิชาวิจัย การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- ปิยะดา ประเสริฐผล. การจำแนกกลุ่มเสี่ยงต่อโรคฟันผุในเด็กอายุ 11-12 ปี เขต กรุงเทพมหานคร. วิทยาสารทันตแพทยศาสตร์ สมาคมทันตแพทย์แห่งประเทศไทย, 2537: 17.
- มณฑิรา ขุนวงษ์. พฤติกรรมสุขภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนรัฐบาล กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- มัลลิกา ศิริรัตน์. กระบวนการทันตสุศึกษา. รายงานการวิจัย ภาควิชาปริทันตวิทยา คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพมหานคร, 2535.
- ยุทธนา ปัญญาภาม และ ขวัญชัย ปรัชญา. สภาวะโรคฟันผุในฟันน้ำนมและฟันหน้าของเด็ก นักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยาสารทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ปีที่ 36 ฉบับที่ 5, 2528.
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. การวัดผลและการสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์. พิมพ์ครั้งที่ 1 ภาควิชาวิจัยการ ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- รำพึง ชรบัณฑิต. ประสิทธิผลของโปรแกรมสุศึกษาในพฤติกรรมกำป้องกันโรคฟันผุ และโรค เหงือกอักเสบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาสุศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2536.
- วสันต์ ศิลปสุวรรณ และ พิมพ์พรรณ ศิลปสุวรรณ. หลักการประเมินผลโครงการสุภาพ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2528.

- วาสิกา สิงห์โกวินท์. ประสิทธิผลของโปรแกรมทันตสุขศึกษาในการป้องกันและส่งเสริมทันตสุขภาพในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาสุขศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2535.
- วิเชียร เกตุสิงห์. คู่มือการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (ม.ป.ท.), 2534.
- วิเชียร เกตุสิงห์. หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2530.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. คู่มือการเฝ้าระวังทันตสุขภาพในเด็กวัยประถมศึกษาการดำเนินงานกิจกรรมเฝ้าระวังทันตสุขภาพของนักเรียนที่ครูทำได้. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การทหารผ่านศึก, 2531.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. สถิติแบบเรียนกลุ่มสร้างเสริมสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร: กองนโยบายและแผนงานกระทรวงศึกษาธิการ, 2538.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. แนวทางการพัฒนาการศึกษาในอนาคต. กรุงเทพมหานคร, 2537.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร: cursaladparaw, 2534.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. เอกสารแนะนำหลักสูตร ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533. กรุงเทพมหานคร, (ม.ป.ป.)
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. หนังสือแบบเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. กรุงเทพมหานคร, (ม.ป.ป.)
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. หนังสือแบบเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. กรุงเทพมหานคร, (ม.ป.ป.)
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. หนังสือแบบเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. กรุงเทพมหานคร, (ม.ป.ป.)
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. หนังสือแบบเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. กรุงเทพมหานคร, (ม.ป.ป.)
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. หนังสือแบบเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. กรุงเทพมหานคร, (ม.ป.ป.)
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. หนังสือแบบเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. กรุงเทพมหานคร, (ม.ป.ป.)

- สมพร ทองวัช. ปัญหาการจัดดำเนินการโครงการเฝ้าระวังทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 9. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชณ์. การประเมินผลการเรียนวิชาสุขศึกษา ระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2526.
- สาธารณสุข, กระทรวง กรมอนามัย กองทันตสาธารณสุข. การดำเนินงานทันตสาธารณสุข ปีงบประมาณ 2540. นนทบุรี: กองทันตสาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2539.
- สาธารณสุข, กระทรวง กรมอนามัย กองทันตสาธารณสุข. การดำเนินงานทันตสาธารณสุข ปีงบประมาณ 2538. นนทบุรี: กองทันตสาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2539.
- สาธารณสุข, กระทรวง กรมอนามัย กองทันตสาธารณสุข. คู่มืออบรมครูประจำชั้นในงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพนักเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: นนทบุรี: กองทันตสาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2536.
- สาธารณสุข, กระทรวง กรมอนามัย กองทันตสาธารณสุข. คู่มือสำหรับครูในการปฏิบัติงานโครงการส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การทหารผ่านศึก, 2530.
- สาธารณสุข, กระทรวง กรมอนามัย กองทันตสาธารณสุข. แนวทางการสอนทันตศึกษาสำหรับครู (ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-2). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2534.
- สาธารณสุข, กระทรวง กรมอนามัย กองทันตสาธารณสุข. แนวทางการสอนทันตศึกษาสำหรับครู (ระดับประถมศึกษาปีที่ 3-4). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2536.
- สาธารณสุข, กระทรวง กรมอนามัย กองทันตสาธารณสุข. แนวทางการสอนทันตศึกษาสำหรับครู (ระดับประถมศึกษาปีที่ 5-6). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2538.
- สาธารณสุข, กระทรวง กรมอนามัย กองทันตสาธารณสุข. แผนงานทันตสาธารณสุขตามแผนพัฒนาสาธารณสุข ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2540-2544). นนทบุรี, 2539.

- สาธารณสุข, กระทรวง กรมอนามัย กองทันตสาธารณสุข. รายงานผลการสำรวจทันตสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร: กองทันตสาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2520.
- สาธารณสุข, กระทรวง กรมอนามัย กองทันตสาธารณสุข. รายงานผลการสำรวจทันตสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร: กองทันตสาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2527.
- สาธารณสุข, กระทรวง กรมอนามัย กองทันตสาธารณสุข. รายงานผลการสำรวจทันตสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร: กองทันตสาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2532.
- สาธารณสุข, กระทรวง กรมอนามัย กองทันตสาธารณสุข. รายงานผลการสำรวจทันตสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร: กองทันตสาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2537.
- สุคนธ์ บรมธนรัตน์ และ วารุณี อารีราษฎร์. สภาวะโรคปริทันต์และการรักษาที่จำเป็นในนักเรียนประถมศึกษา อายุ 12 ปี สังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีที่ 14 ฉบับที่ 1, 2534.
- สุจิตรา แสงหิรัญ. พฤติกรรมการสอน. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เอกสารการสอน, 2538.
- สุชาติ โสมประยูร. การสอนสุขศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2525.
- สุนทร ปานสกุล. ความรู้ทัศนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับทันตสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- สมาลี สวยสะอาด. ปัญหาการจัดดำเนินงานโครงการทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของครูอนามัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- สุรพงษ์ ดันติวรานนท์. ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ และพฤติกรรมทันตสุขภาพของผู้ปกครองที่มีต่อสถานภาพในช่องปากของนักเรียนประถมศึกษาในเขตเทศบาลเมืองระนอง จังหวัดระนอง. รายงานการวิจัยโรงพยาบาลระนอง 2534: 22.

- สำนักนโยบายและแผนสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข, สมาคมบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกริก. รายงานผลการศึกษาเรื่องสถานภาพของแผนพัฒนาการสาธารณสุขในอดีต-ปัจจุบัน และทิศทางของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ด้านสาธารณสุข. กระทรวงสาธารณสุข: นนทบุรี, 2539. (อัดสำเนา)
- สำนักนโยบายและแผนสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. สรุปสถิติสาธารณสุขที่สำคัญ พ.ศ.2537 - 2538. โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก: กรุงเทพมหานคร, 2538.
- สำนักพัฒนาการพลศึกษา สุขภาพ และนันทนาการ กรมพลศึกษา. หลักสูตรสุขศึกษาฉบับปรับปรุงพ.ศ. 2533. กรุงเทพมหานคร, 2528.
- อรพินท์ เคี้ยววงศิลป์ และคณะ. การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างบทบาทของครูและทันตบุคลากรต่อสภาพอนามัยช่องปากของนักเรียนประถมศึกษา. วิทยาสารทันตแพทย์มหิดล ปีที่ 8 ฉบับที่ 1, 2531: 7-10.
- อาภา ต้นสนียาวณิช. สภาวะทันตสุขภาพของนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครปี 2534. รายงานการประชุมวิชาการทันตกรรม. สถาบันทันตกรรม กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข, 2535.
- อุทุมพร จามรมาน. แบบสอบถาม : การสร้างและการใช้ (เล่มที่ 1). คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- อุบล ขำสุนทร. ประสิทธิภาพของกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนเกี่ยวกับพฤติกรรมทันตสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนเสนานิคม สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาสุขศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537.
- โอบเอื้อ เจริญทรัพย์ และ ระวีวรรณ ปัญญางาม. การผูกของฟันแท้ของนักเรียนโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีที่ 15 ฉบับที่ 1, 2535: 41-48.

ภาษาอังกฤษ

- Axelsson, P. and Lindhe, J. Effect of controlled oral hygiene in adults. Journal of Clinical Periodontology. 5 (1978): 133-151.

- Blading, J. Toothbrushing behavior and other health - related behaviors in young people. Exeter University (England), 1994.
- Blading, J. The results of the health related behaviour. Exeter University (England), 1992.
- Blading, J. The health related behaviour questionnaire results. Exeter University (England), 1989.
- Bloom, B.S. (ed), Taxonomy of education objective, hand book I: Cognitive domain. New York: David Mokey Company, 1975.
- Branson, B. Dental hygiene program. Southem Illinois University, 1985.
- Goehman, D.S. Youngster' health cognition: Cross -sectional and longitudinal analysis. Carolina Ave., Louisville, 1986.
- Knapp, L.G. The effects of type of value apealed to and valence of appealon children's intentions and toothbrushing behavior. (Health Promotion, Persuasion)
- Kirscht, J.P. The health belief model and illness behavior. Health Education Monographs, 1974: 387-408.
- Leavy, M.E. The evaluation of anoral health education program for inner city first-grads students: Instrument development. Mayland College Park, 1992.
- Houle, B.A. The impact of long-term dental health education on oral hygiene behavior. Journal of School Health. 52 Zapril, 1982: 256-261
- Macgregor, I. and others. Toothbrushing behavior and other health-related behaviors in young people. Exeter Univesity. (England), 1994.
- Obersaat, R.C. In-class microcomputer health and safety assessment among tennessee third, fourth and fifth-grade students. The University of Tenessu, 1990.
- Richard, K.M. Some thoughts on curriculum development. International Journal of Health Education, 12, (1969): 159.
- Shannon, S. An investigation of variables that predict success on the national dental hygiene examination. Kansas State University, 1988.
- Soderholm, G., Nobrues, N. A., R. and E.J. Teaching plaque control I a five-vesit versus a two-visit program. Journal of Clinical Perriodontology. 9 (1982): 203-213.

Tuetti, H. Dental Anxiety in Children and Adolescents. Kuopion Yliopisto (Finland),
1988.

Yamane, T. Statistical-an introductory analysis. 2nd.ed. Tokyo. John Weather-Hill,
1970 อังในสุนทร ปานสกุล. ความรู้ทัศนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับ
ทันตสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขตการศึกษา 9, 2530.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ โสมประยูร อาจารย์พิเศษภาควิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลาวัณย์ สุกกรี หัวหน้าภาควิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. รองศาสตราจารย์ ดร.รัชณี ขวัญบุญจัน อาจารย์ประจำภาควิชาพลศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เทพวณี หอมสนธิ อาจารย์ประจำภาควิชาพลศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. ทันตแพทย์หญิง เรวดี ต่อประดิษฐ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านทันตสาธารณสุข
กองทันตสาธารณสุข กรมอนามัย
กระทรวงสาธารณสุข
6. ทันตแพทย์หญิง เจ็ดฉันทศิริ โชติติลลิก ผู้เชี่ยวชาญด้านทันตสาธารณสุข
กองทันตสาธารณสุข กรมอนามัย
กระทรวงสาธารณสุข
7. ทันตแพทย์หญิง ดาวเรือง แก้วขันตี ผู้เชี่ยวชาญด้านทันตสาธารณสุข
กองทันตสาธารณสุข กรมอนามัย
กระทรวงสาธารณสุข
8. อาจารย์พิเศษประจำ เข้มแดง อาจารย์ประจำโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ฝ่ายประถม
9. นางผุสดี จันทร์บาง นักวิชาการสาธารณสุข 7 กองทันตสาธารณสุข
กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

ภาคผนวก ข

จดหมายขอความร่วมมือ

ที่ ทม 0309/

บัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถ.พญาไท กรุงเทพฯ 10330

20 ธันวาคม 2539

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน

เนื่องด้วยนางสุดารัตน์ สุขเจริญ นิสิตชั้นปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาพลศึกษา กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความรู้ ทักษะคิด และการปฏิบัติด้าน ทักษะสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร. โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์ สิริกาญจนวาสิ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ขอสืบค้นขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ เครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือ วิจัยที่นิสิตสร้างขึ้นดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการและขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร.สันติ ฤงสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

งานมาตรฐานการศึกษา

โทร. 2183530

ที่ ทม 0309/11397

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

29 พฤศจิกายน 2539

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถาม

2. รายชื่อโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร

เนื่องด้วย นางสาวรัตน์ สุขเจริญ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาพลศึกษา กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติด้าน ทักษะสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทิพย์สิริ กาญจนวาสิ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยการนำเครื่องมือในการวิจัยมาเก็บข้อมูลกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็น กลุ่มตัวอย่าง

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นางสาวรัตน์ สุขเจริญ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ ศกุนตะลักษณ์)

รักษาราชการแทนรองคณบดีฝ่ายวิชาการ

งานมาตรฐานการศึกษา

โทร. 2183530

รายชื่อโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
ในกรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

1. โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 75
2. โรงเรียนวัดนาคปรก
3. โรงเรียนวัดอุทัยธาราม
4. โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ
5. โรงเรียนวัดเจ้ามูล
6. โรงเรียนวัดหงส์รัตนาราม
7. โรงเรียนราชวินิต
8. โรงเรียนวัดอมรินทราราม
9. โรงเรียนอนุบาลพิบูลเวศม์
10. โรงเรียนอนุบาลสามเสน
11. โรงเรียนพระยาประเสริฐสุนทราศรัย
12. โรงเรียนประถมทวีธาภิเชก
13. โรงเรียนวัดเวตวันธรรมาวาส
14. โรงเรียนดาราคาม
15. โรงเรียนบ้านหนองบอน
16. โรงเรียนโสมสิตสโมสร

ที่ ศธ 1104/0391

สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
อาคาร 4 พญาไท ถนนศรีอยุธยา 10400

24 มกราคม 2540

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
กรุงเทพมหานคร จำนวน 17 โรงเรียน

ด้วยสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ได้รับแจ้งจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติว่า ได้อนุญาตให้ นางสาวรัตนา สุขเจริญ นิสิตชั้นปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาพลศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทำการเก็บข้อมูลเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์
“ความรู้ ทักษะคิด และการปฏิบัติด้านทัศนสุขภาพชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 17 โรงเรียน

จึงเรียนมาเพื่อทราบและขอให้โรงเรียนให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลดังกล่าวด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวชุตี อุดมกุลศรี)

ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา
รักษาการในตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
รักษาราชการแทน ผู้อำนวยการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

ฝ่ายบริหารงานทั่วไป

โทร. 2458391

โทรสาร 2459939

ที่ ศธ 1180/080

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

18 มกราคม 2540

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 ชุด

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้อนุญาตให้นางสุดารัตน์ สุขเจริญ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาพลศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำการเก็บข้อมูลเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติด้านทันตสุขภาพชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพ-มหานคร” โดยการเก็บข้อมูลกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลดังกล่าวด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสงบ ลักษณะ)

รองเลขาธิการ ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

15 ม.ค. 2540

สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา

โทร. 2805559-63

โทรสาร 2810588

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถาม

เรื่อง ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติด้านทัศนสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร

คำแนะนำในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 4 ตอน
 - ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 9 ข้อ
 - ตอนที่ 2 ความรู้ด้านทัศนสุขภาพ จำนวน 20 ข้อ
 - ตอนที่ 3 ทักษะด้านทัศนสุขภาพ จำนวน 20 ข้อ
 - ตอนที่ 4 การปฏิบัติด้านทัศนสุขภาพ จำนวน 20 ข้อ
2. แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับหาข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น ไม่มีผลต่อคะแนนของนักเรียน
3. ขอให้ท่านอ่านคำชี้แจงของแต่ละตอนก่อนลงมือทำ และตอบคำถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง
4. ใช้เวลาในการตอบแบบสอบถาม 1 ชั่วโมง
5. แบบสอบถามชุดนี้มีทั้งหมด 13 หน้า

ขอขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมือ

สุดารัตน์ สุขเจริญ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับผู้วิจัย
 คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมคำในช่องว่างหรือทำเครื่องหมาย ✓ 1-3
 ลงในช่อง หน้าข้อความที่นักเรียนต้องการ

1. ชื่อโรงเรียน 4

2. เพศ ชาย 5
 หญิง

3. อายุ 10-12 ปี 6
 13-15 ปี
 16 ปีขึ้นไป

4. การศึกษาของบิดา ไม่ได้เรียนหนังสือ 7
 ไม่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
 จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หรือเทียบเท่า
 จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 หรือเทียบเท่า
 จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หรือเทียบเท่า
 จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า
 จบอนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ
 จบปริญญาตรี
 จบสูงกว่าปริญญาตรี

5. การศึกษาของมารดา ไม่ได้เรียนหนังสือ 8
 ไม่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
 จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หรือเทียบเท่า
 จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 หรือเทียบเท่า
 จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หรือเทียบเท่า

- จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า
 จบอนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ
 จบปริญญาตรี
 จบสูงกว่าปริญญาตรี
6. อาชีพของบิดา 9
- ไม่ได้ทำงาน
 เกษตรกรรม
 ค้าขาย
 รับจ้าง
 ประมง
 รับราชการ
 รัฐวิสาหกิจ
 อื่น ๆ ระบุ.....
7. อาชีพของมารดา 10
- ไม่ได้ทำงาน
 แม่บ้าน
 เกษตรกรรม
 ค้าขาย
 รับจ้าง
 ประมง
 รับราชการ
 รัฐวิสาหกิจ
 อื่น ๆ ระบุ.....
8. รายได้ของครอบครัวต่อเดือน 11
- น้อยกว่า 10,000 บาท
 10,001 - 30,000 บาท
 30,001 - 50,000 บาท
 50,001 บาทขึ้นไป

9. จำนวนพี่น้องในครอบครัว(รวมทั้งนักเรียน)

1 - 2 คน

12

3 - 5 คน

มากกว่า 5 คนขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความรู้ด้านทัศนสุขภาพ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษร ก. ข. ค. หรือ ง. ที่นักเรียนเห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบให้ทำเครื่องหมาย * แล้วทำเครื่องหมาย X ในข้อที่ต้องการต่อไป

สำหรับผู้วิจัย

1. ข้อใดไม่ใช่หน้าที่ของฟัน 13
 - ก. สมครีมี้มสวย
 - ข. สมบัติกัดเพื่อน
 - ค. สมชายร้องเพลงไพเราะ
 - ง. สมรักอ่านหนังสือออกเสียงถูกต้อง

2. ข้อใดคือส่วนประกอบของฟันที่ทำให้ปวดเมื่อฟันผุ 14
 - ก. รากฟัน
 - ข. เนื้อฟัน
 - ค. เคลือบฟัน
 - ง. โพรงประสาทฟัน

3. ฟันแท้ซี่แรกจะเริ่มขึ้นเมื่ออายุเท่าไร 15
 - ก. 6 ปี
 - ข. 7 ปี
 - ค. 8 ปี
 - ง. 9 ปี

4. ฟันแท้ในข้อใดที่ขึ้นเป็นซี่แรก 16
 - ก. ฟันหน้า
 - ข. ฟันเขี้ยว
 - ค. ฟันกราม
 - ง. ฟันกรามน้อย

5. ข้อใดคือสาเหตุของโรคฟันผุ 17
- ก. แมงกินฟัน
 - ข. ต่างที่อยู่ในน้ำลาย
 - ค. หินปูนที่เกาะอยู่ตามตัวฟัน
 - ง. กรดที่เกิดจากจุลินทรีย์ในปาก
6. ข้อใดเป็นลักษณะของฟันเริ่มผุ 18
- ก. ฟันมีสีเหลือง
 - ข. ฟันเป็นรู เสียวเมื่อดื่มน้ำเย็น
 - ค. ฟันเป็นรู ปวดฟันเคี้ยวอาหารไม่ได้
 - ง. ฟันมีสีขาวขุ่น หรือสีดำตามร่องบนผิวฟัน
7. ข้อใดเป็นอันตรายที่เกิดจากโรคฟันผุ 19
- ก. ทำให้ไม่กล้ายิ้มอย่างเปิดเผย
 - ข. ทำให้เป็นที่รังเกียจของญาติพี่น้อง
 - ค. ทำให้เกิดเลือดออกตามไรฟัน
 - ง. ทำให้เชื้อโรคแพร่กระจายเกิดโรคกับอวัยวะอื่น
8. ข้อใดคือการรักษาโรคฟันผุที่ยังไม่มีอาการปวด 20
- ก. อุดฟัน
 - ข. จัดฟัน
 - ค. ขูดหินปูน
 - ง. รักษาคลองรากฟัน
9. ข้อใดคือการรักษาโรคฟันผุที่มีอาการปวดบวม 21
- ก. อุดฟัน
 - ข. จัดฟัน
 - ค. ขูดหินปูน
 - ง. รักษาคลองรากฟัน

10. ข้อใดคืออาการของโรคฟันผุที่ต้องรักษา 22
- ก. ปวดฟันและฟันโยก
 - ข. ปวดฟันและมีเลือดออกตามไรฟัน
 - ค. ปวดฟันและบวมที่เหงือกทั่วทั้งปาก
 - ง. ปวดฟันและบวมที่เหงือกบริเวณรากฟันที่ผุ
11. ข้อใดคือสาเหตุที่สำคัญของโรคเหงือกอักเสบ 23
- ก. การขาดวิตามินซี
 - ข. การรับประทานอาหารที่ไม่สะอาด
 - ค. การรับประทานอาหารที่เหนียวเป็นประจำ
 - ง. การแปรงฟันไม่สะอาดมีแผ่นคราบฟันสะสมอยู่
12. ข้อใดคืออาการของโรคเหงือกอักเสบ 24
- ก. เหงือกเป็นแผล รู้สึกเจ็บ
 - ข. เหงือกบวม มีเลือดออก
 - ค. ปวดฟันเมื่อเคี้ยวอาหาร
 - ง. ปวดฟัน ตลอดเวลา แก้มบวม
13. แปรงสีฟันที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร 25
- ก. ด้ามจับตรง ขนแปรงไม่แข็งหรืออ่อนเกินไป หน้าตัดขนแปรงเรียบ
 - ข. ด้ามจับถนัดมือ ขนแปรงไม่แข็งหรืออ่อนเกินไป หน้าตัดขนแปรงเรียบ
 - ค. ด้ามจับถนัดมือ ขนแปรงไม่แข็งหรืออ่อนเกินไป หน้าตัดขนแปรงกลมมน
 - ง. ด้ามจับตรง ขนแปรงไม่แข็งหรืออ่อนเกินไป หน้าตัดขนแปรงกลมมน
14. ข้อใดคือวิธีแปรงฟันที่ถูกต้อง 26
- ก. แปรงไปมาทั้งฟันบน ฟันล่าง และด้านบดเคี้ยว
 - ข. ฟันบนปิดขึ้น ฟันล่างปิดลง ด้านบดเคี้ยวถูไปมา
 - ค. ฟันบนปิดลงล่าง ฟันล่างและด้านบดเคี้ยวถูไปมา
 - ง. ฟันบนปิดลงล่าง ฟันล่างปิดขึ้นบน ด้านบดเคี้ยวถูไปมา

15. การแปรงฟันในข้อใดที่สามารถป้องกันฟันผุได้ดีที่สุด 27
- ก. หลังอาหารเช้า และก่อนนอน
 - ข. หลังตื่นนอนเช้า และหลังอาหารเย็น
 - ค. หลังตื่นนอนเช้า และหลังอาหารกลางวัน
 - ง. หลังอาหารเช้า และหลังอาหารกลางวัน
16. ข้อใดคือประโยชน์ของยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ 28
- ก. ช่วยป้องกันฟันผุ
 - ข. ช่วยซ่อมแซมฟันที่ผุ
 - ค. ช่วยฆ่าเชื้อแบคทีเรียในปาก
 - ง. ช่วยทำให้การแปรงฟันสะอาดขึ้น
17. ข้อใดคือประโยชน์ของการเคลือบหลุมร่องฟันด้วยสารพลาสติก 29
- ก. ฆ่าเชื้อโรค
 - ข. ทำความสะอาดฟัน
 - ค. ป้องกันโรคเหงือกอักเสบ
 - ง. ป้องกันฟันผูด้านบดเคี้ยว
18. ข้อใดเป็นการดูแลเหงือกและฟันที่สำคัญที่สุด 30
- ก. งดอาหารที่มีรสหวานทุกชนิด
 - ข. รับประทานอาหารที่มีประโยชน์
 - ค. แปรงฟันถูกวิธีหลังอาหารทุกมื้อทันที
 - ง. แปรงฟันด้วยแปรงสีฟันที่มีลักษณะถูกต้อง
19. การกระทำในข้อใดที่ไม่มีอันตรายต่อเหงือกและฟัน 31
- ก. กัดแอปเปิ้ล
 - ข. กัดปากกาเล่น
 - ค. ใช้ฟันกัดก้อนน้ำแข็ง
 - ง. ใช้ฟันเปิดฝาขวดน้ำอัดลม

20. อาหารในข้อใดที่ช่วยเสริมสร้างให้กระดูกและฟันแข็งแรง

32

- ก. ไอศกรีม
- ข. ปลาทูทอด
- ค. ลำไยกระป๋อง
- ง. ขนมปังเคลือบช็อคโกแลต

ตอนที่ 3 ทักษะคิดด้านทัศนสุขภาพ

คำชี้แจง ลักษณะของแบบสอบถามตอนนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่เป็นข้อความและส่วนที่เป็นความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อข้อความ ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วพิจารณาว่า แต่ละข้อความนั้นนักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ มากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. สุขภาพในช่องปากมีความสำคัญเท่าเทียมกับสุขภาพด้านอื่น ๆ	✓				

จากตัวอย่างข้างบนแสดงว่า นักเรียนเห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความ “สุขภาพในช่องปากมีความสำคัญเท่าเทียมกับสุขภาพร่างกายด้านอื่น ๆ”

แบบสอบถามตอนนี้จะประกอบด้วยข้อความทั้งหมด 20 ข้อ ขอให้นักเรียนอ่านข้อความให้ตลอดและแสดงความคิดเห็นให้ครบทุกข้อ

รายการ	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	สำหรับผู้ วิจัย
1. แม้ว่าจะเป็นฟันน้ำนมก็จำเป็นต้องดูแล เอาใจใส่ เพราะเป็นรากฐานของฟันแท้						☐ 33
2. ฟันแท้อยู่ได้ตลอดชีวิตถ้ารักษาให้ดี						☐ 34
3. ช่วงเวลาการขึ้นของฟันแท้ ถือเป็นเรื่อง สำคัญที่ทุกคนควรทราบ						☐ 35
4. ไม่มีวิธีการใด ๆ ที่จะป้องกันโรคฟันผุ และโรคเหงือกอักเสบได้						☐ 36
5. การทราบสาเหตุของโรคฟันผุ และโรค เหงือกอักเสบถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นต่อการ ดูแลรักษาฟัน						☐ 37
6. การที่ฟันผุง่าย เนื่องจากมีแมงกินฟันอยู่ ในปาก						☐ 38
7. การใช้ฟันเปิดขวดต่าง ๆ แสดงถึงการมี ฟันที่แข็งแรง						☐ 39
8. การใช้ฟันตรงตามหน้าที่ของฟันแต่ละ ประเภทเป็นสิ่งจำเป็นมาก						☐ 40
9. สุขภาพที่ดีของฟันและเหงือกสำคัญต่อ สุขภาพร่างกายด้วย						☐ 41
10. การดูแลเอาใจใส่เหงือกและฟันถือ เป็นเรื่องสำคัญที่ทุกคนต้องปฏิบัติ อย่างสม่ำเสมอ						☐ 42
11. เมื่ออายุมากขึ้นหรือวัยชรา ฟันก็จะ หลุดไปตามธรรมชาติ						☐ 43
12. การกินอาหารบำรุงฟันถือเป็นการดูแล เอาใจใส่ฟันที่สำคัญอย่างหนึ่ง						☐ 44
13. การบ้วนปากด้วยน้ำธรรมดาอาจกำจัด แผ่นคราบฟันได้						☐ 45

รายการ	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	สำหรับผู้ วิจัย
14. การกินอาหารที่หวานและเหนียวติด ฟันทำให้ฟันผุได้ง่ายขึ้น						☐ 46
15. การแปรงฟันด้วยยาสีฟันผสมฟลูออ ไรด์ สามารถป้องกันฟันผุได้						☐ 47
16. สารขัดฟันที่หยาบในยาสีฟันสามารถ ทำให้ฟันสึกได้						☐ 48
17. การอ้าปากส่องกระจกตรวจดูเหงือก และฟันด้วยตนเองบ่อย ๆ เป็นการดู แลเอาใจใส่สุขภาพในช่องปากที่สำคัญ อย่างหนึ่ง						☐ 49
18. โรคเหงือกอักเสบมีโอกาสเป็นใน เด็กนักเรียนได้						☐ 50
19. โรคเหงือกอักเสบนั้นสามารถป้องกัน ได้						☐ 51
20. การไปให้หมอฟันตรวจฟันเป็นเรื่องที่ ทุกคนควรกระทำ						☐ 52

ตอนที่ 4 การปฏิบัติด้านทัศนสุขภาพ

คำชี้แจง ลักษณะของแบบสอบถามตอนนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นข้อความซึ่งเป็นการปฏิบัติด้านทัศนสุขภาพ และส่วนที่เป็นความถี่ของการปฏิบัติ ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วพิจารณาดูว่า นักเรียนปฏิบัติตรงกับช่วงความถี่ใด แล้วจึงทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องความถี่นั้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

การปฏิบัติด้านทัศนสุขภาพ	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อยครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยทำเลย
1. ฉันทรงฟันอย่างถูกวิธี	✓			

จากตัวอย่างข้างบนแสดงว่า นักเรียนทรงฟันอย่างถูกวิธีเป็นประจำ

แบบสอบถามตอนนี้มีทั้งหมด 20 ข้อ ขอให้ท่านนักเรียนอ่านข้อความซึ่งเป็นการปฏิบัติด้านทัศนสุขภาพให้ตลอด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องความถี่ให้ครบทุกข้อ

การปฏิบัติด้านทัศนสุขภาพ	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อยครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยทำเลย	สำหรับผู้วิจัย
1. ฉันทรงฟันเมื่อตื่นนอนตอนเช้า					☐ 53
2. ฉันทรงฟันหลังอาหารเช้า					☐ 54
3. ฉันทรงฟันหลังอาหารกลางวัน					☐ 55
4. ฉันทรงฟันหลังอาหารเย็น					☐ 56
5. ฉันทรงฟันบนด้วยวิธีปิดลาง ฟันลางปิดขึ้นบน ด้านบดเคี้ยวถูไปมา					☐ 57
6. ฉันทเก็บรักษาแปรงสีฟันไว้ที่โรงเรียน โดยแขวนไว้ในที่แห้งง่าย ไม่อับชื้น					☐ 58
7. ฉันทเก็บรักษาแปรงสีฟันไว้ที่บ้าน โดยแขวนไว้ในที่แห้งง่าย ไม่อับชื้น					☐ 59

การปฏิบัติด้านทัศนสุขภาพ	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อยครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยทำเลย	สำหรับผู้วิจัย
8. ฉันเปลี่ยนแปลงสีฟันเมื่อขนแปรงบานออก					☐ 60
9. ฉันแปรงฟันด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์					☐ 61
10. ฉันกินลูกอม ลูกกวาด ทอฟฟี่ขณะอยู่ที่บ้าน					☐ 62
11. ฉันกินลูกอม ลูกกวาด ทอฟฟี่ขณะอยู่ที่โรงเรียน					☐ 63
12. ฉันดื่มน้ำหวาน หรือน้ำอัดลมขณะอยู่ที่บ้าน					☐ 64
13. ฉันดื่มน้ำหวาน หรือน้ำอัดลมขณะอยู่ที่โรงเรียน					☐ 65
14. ฉันกินอาหารทะเลประเภท ปู ปลา กุ้ง หอย					☐ 66
15. ฉันกินผัก และผลไม้					☐ 67
16. ฉันดื่มนม					☐ 68
17. ฉันใช้ไหมขัดฟัน					☐ 69
18. ฉันอ้าปากส่องกระจกตรวจดูเหงือก และฟันตนเอง					☐ 70
19. ฉันใช้ยาแก้ปวดชนิดผง หรือชนิดเม็ด บดละเอียดใส่รูฟันเพื่อระงับอาการปวดฟัน					☐ 71
20. ฉันไปตรวจฟันกับหมอฟันปีละ 2 ครั้ง แม้ว่าจะไม่มีอาการผิดปกติ					☐ 72

ภาคผนวก ง

รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ในการวิจัย

รายชื่อโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา
กรุงเทพมหานคร แยกตามขนาดโรงเรียน

โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียน ≤ 400 คน จำนวน 5 โรงเรียน ดังนี้

*1. โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 75	คลองถนน
2. โรงเรียนวัดชัยชนะสงคราม	สัมพันธวงศ์
*3. โรงเรียนวัดนาคปรก	ตลาดพลู ปากคลอง
4. โรงเรียนวัดสังข์กระจาย	วัดท่าพระ
5. โรงเรียนวัดदान	บางโพธิ์พวง

โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน 401-800 คน จำนวน 10 โรงเรียน ดังนี้

1. โรงเรียนวัดโบสถ์	ดุสิต
2. โรงเรียนวัดโสมนัส	โสมนัส
3. โรงเรียนวัดใหม่ช่องลม	บางกะปิ
*4. โรงเรียนวัดอุทัยอาราม	บางกะปิ
5. โรงเรียนมหาวิราญวัตร	ตลาดน้อย
6. โรงเรียนวัดชนะสงคราม	ชนะสงคราม
*7. โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ	พระราชวัง
*8. โรงเรียนวัดเจ้ามูล	วัดท่าพระ
9. โรงเรียนวัดช่างเหล็ก	คลองชักพระ
*10. โรงเรียนวัดหงส์รัตนาราม	วัดอรุณ

โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียน 801 คนขึ้นไป จำนวน 23 โรงเรียน ดังนี้

1. โรงเรียนพญาไท	ทุ่งพญาไท
*2. โรงเรียนราชวินิต	ดุสิต
*3. โรงเรียนวัดอมรินทราราม	ศิริราช
4. โรงเรียนอนุบาลวัดปรีณายก	บ้านพานถม
5. โรงเรียนวัดบางบัว	ลาดยาว
6. โรงเรียนวัดพิบูลอุปกัณฑ์	ลาดพร้าว
*7. โรงเรียนอนุบาลพิบูลเวศม์	พระโขนง

*8. โรงเรียนอนุบาลสามเสน	สามเสนใน
*9. โรงเรียนพระยาประเสริฐสุนทราศรัย	วังทองหลาง
10. โรงเรียนวัดพลับพลายชัย	ป้อมปราบ
*11. โรงเรียนประถมทวีธาภิเชก	วัดอรุณ
12. โรงเรียนวัดประยูรวงศาวาส	วัดกัลยาณ
*13. โรงเรียนวัดเวตวันธรรมาวาส	บางซื่อ
14. โรงเรียนประถมบางแค	บางแคเหนือ
15. โรงเรียนวัดหนัง	บางค้อ
16. โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง	บางค้อ
17. โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ	ทุ่งวัดดอน
*18. โรงเรียนดาราคาม	พระโขนง
*19. โรงเรียนบ้านหนองบอน	หนองบอน
20. โรงเรียนประถมนนทรี	ช่องนนทรี
21. โรงเรียนสายน้ำทิพย์	คลองตัน
22. โรงเรียนวัดมหาบุศย์	สวนหลวง
*23. โรงเรียนโสมสิตโมสร	ศิริราช

*โรงเรียนที่สุ่มได้เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร

ภาคผนวก จ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. หาค่าความเที่ยงของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ใช้วิธีหาค่าความเที่ยงแบบคูเดอร์ ริชาร์สัน (Kuder-Richardson Reliability)

สำหรับแบบสอบถามความรู้ด้านทัศนสุขภาพ

$$K - R 20 : r_{XX} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_x^2} \right]$$

เมื่อ	r_{XX}	=	สัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยง
	n	=	จำนวนข้อในแบบสอบถาม
	p	=	สัดส่วนของคนที่ตอบแบบสอบถามแต่ละข้อถูก
	pq	=	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	\sum	=	เครื่องหมายแสดงผลบวก
	S_x^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนของผู้ตอบแบบ สอบถามทั้งหมด

จากการคำนวณได้ $r_{XX} = .82$ ($n=20$)

(ประคอง กรรณสูต 2538 : 42)

1.2 ใช้วิธีหาค่าความเที่ยงแบบสัมประสิทธิ์ α (α -coefficient) สำหรับแบบ
สอบถามทัศนคติ และการปฏิบัติด้านทัศนสุขภาพ โดยใช้สูตร

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right]$$

เมื่อ	n	=	จำนวนข้อในแบบสอบถาม
	S_i^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	S_x^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนของผู้ตอบแบบ สอบถามทั้งหมด

จากการคำนวณค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทัศนคติด้านทัศนสุขภาพได้ค่า $\alpha = .88$ ($n=60$)

จากการคำนวณค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทัศนคติด้านทัศนสุขภาพได้ค่า $\alpha = .81$ ($n=60$)

(ประคอง กรรณสูต 2538: 47-48)

2. หาค่าร้อยละ (percentage) โดยใช้สูตร

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำตอบ} \times 100}{\text{จำนวนประชากรในกลุ่มตัวอย่าง}}$$

(ประคอง กรรณสูต 2538 : 65)

3. หาค่ามัชฌิมเลขคณิตหรือค่าเฉลี่ย (arithmatic mean) โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

เมื่อ \bar{x} = มัชฌิมเลขคณิต

$\sum fx$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N = จำนวนคะแนนทั้งหมด

(ประคอง กรรณสูต 2538 : 72)

4. หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยใช้สูตร

$$SD = \sqrt{\frac{\sum f x^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2}$$

เมื่อ	SD	= ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	f	= จำนวนผู้ตอบแต่ละข้อคำถาม
	x	= คะแนนที่ให้ตามสเกล
	N	= จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

(ประกอบ กรรณสูต 2538 : 73)

5. ทดสอบค่า “ที” (t-test) จากสูตร

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\frac{\sum x_1^2 + \sum x_2^2}{(N_1 + N_2) - 2} \times \left(\frac{1}{N_1} + \frac{1}{N_2} \right)}$$

เมื่อ	t	= ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม
	\bar{x}_1	= ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่ 1
	\bar{x}_2	= ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่ 2
	N_1	= จำนวนตัวอย่างประชากรกลุ่มที่ 1
	N_2	= จำนวนตัวอย่างประชากรกลุ่มที่ 2
	$\sum x_1^2$	= ผลรวมของผลต่างระหว่างคะแนนทุกจำนวนกับ ค่าเฉลี่ยยกกำลังสองของตัวอย่างประชากรกลุ่มที่ 1
	$\sum x_2^2$	= ผลรวมของผลต่างระหว่างคะแนนทุกจำนวนกับ ค่าเฉลี่ยยกกำลังสองของตัวอย่างประชากรกลุ่มที่ 2
	df	= $N_1 - N_2 - 2$
	df	= ชั้นแห่งความเป็นอิสระ

(ประกอบ กรรณสูต 2538 : 126)

6. การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance)

แหล่ง Source of Variation	ชั้นแห่งความ เป็นอิสระ df	ผลบวกของ $(x - \bar{x})^2$ SS	ความแปรปรวน MS=SS/df	F
ระหว่างกลุ่ม (between group)	$k-1$	$SS_a = \sum_{j=1}^k \frac{T_j^2}{N_j} - \frac{T^2}{N}$	$MS_a = \frac{SS_a}{k-1}$	$F = \frac{MS_a}{MS_w}$
ภายในกลุ่ม หรือ ความคลาด เคลื่อน (Error)	$(N-1) - (k-1)$ $= (N-k)$	$SS_w = SS_t - SS_a$	$MS_w = \frac{SS_w}{N-k}$	
รวม (Total)	$N-1$	$SS_t = \sum_{j=1}^k \sum_{i=1}^{N_j} x_{ij}^2 - \frac{T^2}{N}$	xxxxx	

T_j = ผลรวมของคะแนน N ค่าในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง

N_j = จำนวนคะแนนในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง

k = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนคะแนนทั้งหมด

T = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

T^2 = ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

$\sum_{j=1}^k \sum_{i=1}^{N_j} x_{ij}^2$ = ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสองทุก ๆ ค่าในทุกกลุ่มตัวอย่าง

7. การทดสอบรายคู่ โดยวิธีของเซฟเฟ (Scheffe's Stest for all possible coparison)

$$\text{สูตร } F = \frac{(m_1 - m_2)^2}{MS_{*} \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right) (k - 1)}$$

m_1, m_2 คือ มัชฌิมเลขคณิตของ 2 กลุ่มที่นำมาทดสอบความแตกต่าง

(ประกอบ กรรณสูตร 2538 : 193)

ภาคผนวก จ

การวิเคราะห์แบบสอบถาม

ตารางที่ 24 ค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกของข้อกระทงแบบสอบถาม ความรู้ ทักษะคิด และการปฏิบัติด้านทัศนสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร

ข้อที่	ความรู้		ทัศนคติ	การปฏิบัติ
	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก	ค่าอำนาจจำแนก	ค่าอำนาจจำแนก
1	.52	.80	1.55	2.18
2	.58	.90	1.57	3.02
3	.50	.90	1.18	2.32
4	.63	.50	1.25	2.47
5	.45	.60	1.23	1.68
6	.50	.60	1.59	2.07
7	.53	.60	.93	1.67
8	.60	.80	1.48	2.87
9	.55	.80	1.47	1.50
10	.58	.60	1.42	1.18
11	.60	.70	1.41	.42
12	.48	.70	1.24	.93
13	.65	.50	1.06	1.73
14	.63	.50	.92	2.46
15	.30	.50	1.55	2.09
16	.50	.80	1.66	2.46
17	.60	.90	1.55	1.29
18	.48	.70	1.51	1.31
19	.48	.60	1.26	1.13
20	.63	.80	1.37	.70

หมายเหตุ เกณฑ์การเลือกค่าความยากง่ายระหว่าง .20-.80 ค่าอำนาจจำแนก -.20 ขึ้นไป

ภาคผนวก ช

โครงการส่งเสริมทัศนสุขภาพและการเฝ้าระวัง
ทัศนสุขภาพในโรงเรียน

โครงการส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา

ความเป็นมา

เนื่องจากปัญหาด้านทันตสุขภาพ เป็นปัญหาสำคัญที่พบมากเป็นอันดับ 1 ในนักเรียนประถมศึกษา เนื่องจากขาดการดูแลและเมื่อเป็นโรคแล้ว จะเป็นการทำลายอย่างถาวรไม่สามารถบำบัดรักษาให้กลับมีสภาพดั้งเดิมได้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ และกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข จึงได้ร่วมกันดำเนินงานโครงการส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษานี้ โดยคาดหวังว่าจะช่วยเสริมสร้างให้เด็กมีสุขภาพในช่องปากที่ดี ลดปัญหาที่มีผลกระทบต่อการศึกษาเล่าเรียน และช่วยพัฒนาการของเด็กให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต

กิจกรรม

กิจกรรมของโครงการนี้ประกอบด้วย 2 กลุ่มคือ

1. กิจกรรมหลัก ได้แก่ กิจกรรมดำเนินการในโรงเรียนซึ่งจะมีผลกระทบต่อทันตสุขภาพของนักเรียน ผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในกิจกรรมหลักคือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูและผู้นำนักเรียน

กิจกรรมหลักประกอบด้วย

1.1 การตรวจสุขภาพในช่องปากนักเรียน โดยครูคณะทำงานเพื่อหาปัญหาตามระบบเฝ้าระวังทันตสุขภาพ

1.2 จัดให้มีการสอนทันตสุขภาพ นิทรรศการการรณรงค์ และการแปรงฟันหลังอาหารกลางวัน

1.3 ดำเนินโครงการทันตกรรมป้องกันโดยการใช้ฟลูออไรด์ในท้องถิ่นที่มีปริมาณฟลูออไรด์ในน้ำไม่เกิน 0.5 PPM.

1.4 ให้บริการทันตกรรมบำบัดเบื้องต้น การส่งต่อตามระบบ ให้การบำบัดรักษาอย่างเป็นระบบหรือให้การรักษาตามความจำเป็น

1.5 ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องตามความจำเป็น เช่น จัดหาแหล่งน้ำดื่ม นำใช้การควบคุมอาหารที่มีผลเสียต่อทันตสุขภาพ เป็นต้น

2. กิจกรรมสนับสนุน ได้แก่ การสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ในระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และกระทรวง ทั้งในสายการศึกษาและสายสาธารณสุข เพื่อให้การดำเนินงานของครูเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์

กิจกรรมสนับสนุนประกอบด้วย

- 2.1 การจัดเตรียมเอกสารวิชาการ
- 2.2 การสนับสนุนวัสดุทัศนูปกรณ์ ฟลูออไรด์ เครื่องมือ และวัสดุอุปกรณ์ตามความเหมาะสม
- 2.3 การนิเทศติดตามเพื่อให้คำแนะนำและกำกับการให้เป็นไปตามโครงการ
- 2.4 การบำบัดรักษาตามความจำเป็นและอย่างเป็นระบบ

สรุปกิจกรรมของโครงการส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา

สถานภาพทางทันตสุขภาพของนักเรียน	เป้าหมาย	กิจกรรม
นักเรียนที่ไม่มีปัญหาตามระบบเฝ้าระวังทันตสุขภาพ	นักเรียนทุกคนตรวจช่องปากตามระบบเฝ้าระวังทุก 6 เดือน	สอนทันตสุขภาพตามหลักสูตร และดำเนินกิจกรรมพื้นฐานด้านส่งเสริมและป้องกันทันตสุขภาพ
นักเรียนที่มีปัญหาตามระบบเฝ้าระวังทันตสุขภาพ	นักเรียนที่มีปัญหาได้รับการดูแลรักษา	การแก้ปัญหาตามระบบเฝ้าระวัง
เด็กนักเรียนที่มีอาการปวดฟัน	นักเรียนที่ปวดฟันได้รับการรักษาทันที	บำบัดรักษาเบื้องต้น และส่งตัวเพื่อรับการรักษา

การเตรียมการเพื่อการดำเนินงานโครงการฯ

ดังที่ได้ทราบแล้วว่า ผู้ที่จะดำเนินงานกิจกรรมหลังของโครงการนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูและผู้อำนวยการโรงเรียน ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนาให้บุคคลดังกล่าวมีความรู้ความสามารถที่จะดำเนินการได้ ทางสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงได้ดำเนินการนี้ โดยผ่านกระบวนการอบรมด้วยตนเองที่โรงเรียน ซึ่งวิธีการดังกล่าวสามารถดำเนินการได้พร้อมกันทุกโรงเรียนทั่วประเทศ และใช้งบประมาณจำนวนน้อย

วิธีการดำเนินงานประกอบด้วย

1. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ส่งเอกสารวิชาการที่ใช้ในโครงการให้กับโรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศ

เอกสารวิชาการดังกล่าวมี 3 ชุด ดังต่อไปนี้

(1) หนังสือคู่มือสำหรับครูในการปฏิบัติงานโครงการส่งเสริมทัศนศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา

(2) หนังสือคู่มือการจัดกิจกรรมโครงการส่งเสริมทัศนศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา

(3) หนังสือการดำเนินงานกิจกรรมเฝ้าระวังทัศนศึกษาของนักเรียนที่ครูทำได้

2. ผู้บริหารโรงเรียนแต่งตั้งครูคณะทำงานจำนวน 3-5 คน เป็นคณะวิทยากร เพื่อศึกษาคู่มือและจัดทำหลักสูตรรวมทั้งวิธีการอบรม แล้วจึงดำเนินการอบรมให้แก่ครูทั้งโรงเรียน

3. ผู้บริหารโรงเรียนแต่งตั้งครูคณะทำงานระดับโรงเรียน เพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการโครงการฯ ในโรงเรียนบางโรงเรียนอาจมีการตั้งคณะทำงานเป็นชุดเดียวกันกับขั้นตอนที่ 2 ก็ได้

4. การนิเทศติดตามผลโดยศึกษานิเทศก์อำเภอหรือศึกษานิเทศก์จังหวัด

การเฝ้าระวังทัศนศึกษาในนักเรียนประถมศึกษา

การเฝ้าระวังทัศนศึกษาในนักเรียนประถมศึกษาเป็นเรื่องใหม่ที่เจ้าหน้าที่ฯ จะต้องเข้าใจพอที่จะสามารถให้คำแนะนำกับโรงเรียนได้ รายละเอียดในเรื่องนี้เจ้าหน้าที่ฯ จะต้องศึกษาให้ละเอียดจากหนังสือ "การดำเนินงานกิจกรรมเฝ้าระวังทัศนศึกษาของนักเรียนที่ครูทำได้" นอกจากนี้ ยังจะต้องรู้รายละเอียดในบางเรื่องเพิ่มขึ้นจากครูในโรงเรียน

บททวนเรื่องระบบเฝ้าระวัง

ความรู้เรื่องการเฝ้าระวังโรคทางทันตสุขภาพ

1. การเฝ้าระวัง หมายถึง การติดตาม สังเกต การเกิดโรคและภัยอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องกันทั้งขณะปกติและผิดปกติ

ขั้นตอนของการเฝ้าระวังโรคประกอบด้วย การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์การประเมินผลข้อมูลและรายงานหรือแจ้งข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ของโรคจากข้อมูลที่ได้วิเคราะห์และประเมินผลดังกล่าว

ประโยชน์ของการเฝ้าระวัง โดยที่การเฝ้าระวังโรคทำให้ทราบถึงลักษณะการเกิดการกระจายของโรคและภัยในชุมชน ซึ่งทำให้

ก. ผู้ดำเนินการสาธารณสุขใช้ประกอบการวินิจฉัยปัญหาและการวางแผนสาธารณสุขตลอดจนการควบคุมกำกับและประเมินผลการดำเนินการ

ข. ผู้ที่ไม่ได้อยู่ในวงการสาธารณสุขได้ทราบถึงปัญหาที่ร้ายแรงสำคัญที่กำลังเกิดขึ้น เพื่อนำไปประกอบการเตรียมตัววางแผนหรือแก้ไข หรือปรับปรุงตัวบุคคลและสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของโรคที่เป็นปัญหานั้น หรือถ้าเป็นปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นได้ล่วงหน้า จะได้ทำการป้องกันควบคุมโรคอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

การเฝ้าระวังทางทันตสุขภาพของนักเรียนประถมศึกษา จัดให้มีขึ้นเพื่อประโยชน์ในการตรวจหากลุ่มนักเรียนที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคในช่องปาก และหาวิธีป้องกันและควบคุมให้ทันทั่วทั้งที่

2. โรคและสภาวะในช่องปากจะต้องระวัง

2.1 อนามัยในช่องปาก ได้แก่ ความสะอาดของช่องปากของเด็ก การมีช่องปากสกปรกเป็นสาเหตุของการเกิดโรคทั้งโรคเหงือก และโรคฟันผุ ปัญหาเรื่องอนามัยในช่องปากไม่ได้สามารถแก้ไขได้ง่าย ๆ โดยการแปรงฟันอย่างถูกวิธี

2.2 โรคฟันผุ เป็นโรคที่มีความชุกสูงในกลุ่มเด็กนักเรียน และก่อให้เกิดความเจ็บปวดรุนแรงเป็นสาเหตุสำคัญของการขาดเรียนในเด็ก ถึงแม้ว่าปัญหาเรื่องโรคฟันผุเมื่อเกิดขึ้นแล้วครุหรือชุมชนจะไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้เอง ต้องมีการรักษาพยาบาล แต่การเฝ้าระวังโรคนี้จะมีผลทำให้ชุมชนรู้ปัญหาและแสวงหาบริการได้ทันทั่วทั้งที่

3. เครื่องชี้วัด

เครื่องชี้วัดทางทันตสุขภาพ ประกอบด้วย

3.1 อนามัยในช่องปาก ดูได้จากการอักเสบของเหงือก เพราะถ้าเด็กมีอนามัยในช่องปากที่ไม่ดีทำให้ฟันสกปรกมีแผ่นคราบจุลินทรีย์เกาะที่ตัวฟัน แบคทีเรียในแผ่นคราบจุลินทรีย์จะขับสารพิษออกมาทำอันตรายต่อเหงือก ทำให้เกิดการอักเสบของเหงือก ซึ่งมีลักษณะเหงือกบวมแดง

3.2 ปัญหาความต้องการบริการเร่งด่วน โดยดูจากการเกิดปัญหาอนามัยในช่องปากที่จำเป็นต้องแก้ไขโดยทันตบุคลากร

3.3 โรคฟันผุ ได้แก่ ฟันถาวรที่มีรูผุเห็นชัดเจน

วิธีดำเนินการ

1. แนวทางการปฏิบัติ

1.1 ผู้ปฏิบัติ คือ ครูคณะทำงาน ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้บริหารโรงเรียนให้รับผิดชอบดำเนินงานนี้

1.2 ผู้ที่ได้รับการตรวจ คือนักเรียนทุกคนทุกชั้น

1.3 ตรวจทันตสุขภาพปีละ 2 ครั้ง

2. ตำแหน่งการตรวจ

2.1 ให้ครูและนักเรียนนั่งเก้าอี้ โดยหันหน้าเข้าหากัน จัดเก้าอี้เด็กนักเรียนไปทางด้านสว่าง

2.2 ดูด้านนอกของฟันกรามและเหงือกบนด้านขวาของนักเรียน โดยใช้นิ้วมือแหวกมุมปากด้านขวาขึ้นข้างบน และดูด้านในโดยนักเรียนอ้าปากและแหงนคิระะขึ้น

2.3 ดูด้านนอกของฟันหน้าบน โดยดึงริมฝีปากบน พร้อมทั้งดูด้านในด้วย

2.4 ตรวจจนครบ 6 ส่วน

3. ตำแหน่งในช่องปากที่ใช้ตรวจ

3.1 อนามัยในช่องปาก

การตรวจอนามัยในช่องปากนั้น ทำการแบ่งช่องปากออกเป็น 6 ส่วน (SEXTANTS) โดยอาศัยดูฟันเขี้ยวเป็นหลักในการแบ่งส่วน

ส่วนที่ 1 ฟันบนขวา

ส่วนที่ 2 ฟันหน้าบน

ส่วนที่ 3 ฟันบนซ้าย

ส่วนที่ 4 ฟันล่างซ้าย

ส่วนที่ 5 ฟันหน้าล่าง

ส่วนที่ 6 ฟันล่างขวา

3.2 การตรวจโรคฟันผุ ตรวจเฉพาะฟันถาวรทุกซี่

4. การตัดสินคะแนน

4.1 อนามัยในช่องปาก ให้คะแนนโดยดูจากบริเวณที่เป็นมากที่สุดของส่วนนั้น

คะแนน	ลักษณะ
0	เหงือกปกติไม่มีการอักเสบเลย โดยเหงือกมีขอบเขตกลมสีชมพู หรือสีคล้ำ (ถ้าสีผิวดำ) ไม่มีเลือดออกถึงแม้ว่าจะมีฟันผุก็ตาม
1	ถ้ามีลักษณะหลักเกณฑ์เพียง 1 ข้อ และไม่มีลักษณะของคะแนน 7 ก็ถือเป็นคะแนน 1 <ul style="list-style-type: none"> ก. ขอบเหงือก บวมและแดง เห็นชัดเจน ข. ขอบเหงือก บวมและแดง เห็นชัดเจน ค. มีเลือดออก
7	ถ้าลักษณะเข้าหลักเกณฑ์เพียง 1 ข้อ ก็ถือเป็นคะแนน 7 <ul style="list-style-type: none"> ก. มีลักษณะเหมือนคะแนน 1 และมีหินน้ำลายปกคลุมด้านใดด้านหนึ่งของฟันเต็มด้าน ข. รากฟันยื่นแหลมขึ้นมาจนทางเหงือกเป็นแผล ค. ฟันถาวรขึ้นมาเต็มซี่ แล้วซ้อนกับฟันน้ำนมซึ่งยังคงอยู่ทำให้ฟันเก ง. มีอาการปวดฟัน หรือมีการอักเสบอย่างรุนแรงขณะตรวจ จ. บริเวณปลายรากฟันมีหนองและเป็นแผลทะลุมาที่เหงือก ฉ. มีก้อนเนื้ออยู่ในรูฟันที่ผุ

4.2 โรคฟันผุ ตรวจดูเฉพาะฟันถาวรทั่วทั้งปาก แล้วให้คะแนนดังนี้

คะแนน	ลักษณะ
0	ไม่มีฟันถาวรผุเลย
1	มีฟันถาวรผุเป็นรูเห็นชัดเจนตั้งแต่ 1 ซี่ขึ้นไป

5. การจั้ระบบปัญหาาระดับบุคคล

5.1 อนามัยในช่องปาก

ระดับ	ลักษณะ
ก	คะแนน 0 ทุกส่วน
ข	คะแนน 1 จำนวน 1-2 ส่วนและไม่มีคะแนน 7
ค	คะแนน 1 จำนวน 3-4 ส่วนและไม่มีคะแนน 7
ง	คะแนน 1 จำนวน 5-6 ส่วนและไม่มีคะแนน 7
จ	คะแนน 7 อยู่ตั้งแต่ 1 ส่วนขึ้นไป

5.2 โรคฟันผุ ยกคะแนน 0,1 มาเป็นระดับ

6. วิธีการแก้ไขปัญหาระดับบุคคล (นักเรียนแต่ละคน)

6.1 อนามัยในช่องปาก

ระดับ	วิธีการแก้ไขปัญหา (Intervention)
ก	แปรงฟันอย่างถูกวิธีตามปกติ
ข	แปรงฟันหลังอาหารกลางวันเป็นกลุ่ม ๆ ละประมาณ 10 คน ภายใต้การดูแลของ อาสาสมัครนักเรียนหรือผู้นำนักเรียน
ค	แปรงฟันหลังอาหารกลางวันเป็นกลุ่ม ๆ ละประมาณ 5 คน ภายในการดูแลของ อาสาสมัครนักเรียนหรือผู้นำนักเรียน
ง	แปรงฟันหลังอาหารกลางวันภายใต้การดูแลอย่างใกล้ชิดของครูประจำชั้น โดย สอนแปรงฟันเพิ่มเติมเป็นกลุ่ม ๆ ละประมาณ 5 คน
จ	แปรงฟันหลังอาหารกลางวันภายใต้การดูแลอย่างใกล้ชิดของครูประจำชั้น แจกผู้ ปกครองและส่งต่อเพื่อรับการรักษา

6.2 โรคฟันผุ วิธีการแก้ไขปัญหาคือ แจ้งผู้ปกครองเพื่อส่งต่อรับบริการรักษาที่สถานบริการสาธารณสุข

7. การจัดระดับปัญหาระดับกลุ่ม (นักเรียนทั้งชั้น นักเรียนทั้งโรงเรียน)

สูตรการคิดร้อยละ

$$\text{ระดับ จ คิดเป็นร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนเด็กระดับ จ (คน) x 100}}{\text{จำนวนเด็กทั้งหมดของชั้นเรียน (ของโรงเรียน)}}$$

$$\text{ระดับ ค-ง-จ คิดเป็นร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนเด็กระดับ ค-ง-จ (คน) x 100}}{\text{จำนวนเด็กทั้งหมดของชั้นเรียน (ของโรงเรียน)}}$$

	ระดับ	ไม่มีปัญหา	มีปัญหา
อนามัยในช่องปาก	ค-ง-จ	0 - 50%	51 - 100%
อนามัยในช่องปากที่ต้อง			
ได้รับการแก้ไข	จ	0 - 10%	11 - 100%
โรคฟันผุ	1	0 - 20%	21%

8. วิธีการแก้ไขปัญหาระดับกลุ่ม

มีปัญหา	แนวทางแก้ไข
ปัญหาอนามัยในช่องปาก	<ul style="list-style-type: none"> - อบรมครูเพิ่มเติม - ธารรงค์เผยแพร่ทางทันตสุขศึกษา - นิเทศ - ปรับปรุงปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น น้ำประปาสีฟัน ยาสีฟัน
ปัญหาความต้องการ	<ul style="list-style-type: none"> - นำเสนอปัญหาต่อองค์กรชุมชน
บริการทันตกรรมเร่งด่วน	<ul style="list-style-type: none"> - จัดระบบแบบส่งต่อ - ให้บริการทันตกรรมบำบัดร่วมกับหน่วยโรงพยาบาลสาขาหรือหน่วยทันตกรรมเคลื่อนไหวที่โดยให้บริการ - ถอนฟันทั้งฟันน้ำนมและฟันถาวร - ขุดหินปูนเฉพาะที่ - บำบัดอาการเบื้องต้น - อุดฟันชั่วคราวและส่งต่อเพื่อรับการรักษา
ปัญหาโรคฟันผุ	<ul style="list-style-type: none"> - นำเสนอปัญหาต่อองค์กรชุมชน - จัดให้มีโครงการทันตกรรมป้องกันที่เหมาะสมในโรงเรียน - จัดระบบส่งต่อเพื่ออุดฟัน - แก้ไขสาเหตุของปัญหาในระดับชุมชน - สำรวจ DMFT ในท้องถิ่นที่จำเป็น

9. การวัดและประเมินผล

ดูผลจากการตรวจครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 เปรียบเทียบกัน ถ้าครั้งที่ 1 มีเด็กอยู่ในระดับที่มีปัญหาลดน้อยลง ก็แสดงว่าสุขภาพช่องปากของเด็กดีขึ้น โดยแบ่งเป็น

- 9.1 การเปรียบเทียบรายบุคคล
- 9.2 เปรียบเทียบรายกลุ่ม - ห้องเรียน
- 9.3 เปรียบเทียบระดับโรงเรียนกัน

ประวัติผู้วิจัย

นางสุดารัตน์ สุขเจริญ เกิดเมื่อวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2503 ที่จังหวัดเพชรบูรณ์ สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีสาธารณสุขศาสตร์ เอกสาธารณสุข จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ปีการศึกษา 2532 สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีสาธารณสุขศาสตร์ เอกทันตสาธารณสุขชุมชน จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ปีการศึกษา 2535 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2538 ปัจจุบันรับราชการ ที่สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดปทุมธานี